

Від сина Юрія,
дочки Одарки,
внуків та правнуків

*Пам'яті мамі присвячується,
в річницю її відходу у вічність
29 жовтня 1931 - 10 червня 2018*

Наша мама, Ключівська Анна Андріївна, народилась 29 жовтня 1931 року в присілку Лопушанка селища Ясіня Підкарпатської Русі, Чехословацька Республіка.

У багатодітній сім'ї батьки – Ключівський Андраш та Туцканюк Анна – народили 10 дітей, вісім з яких досягли дорослого віку. Анна була другою найстаршою дитиною.

Вже з малолітнього віку маленька Анна «служила» (як тоді казали) у заможніших гцуцлів: бавила дітей, пасла худобу, поралася по газдівству, фактично, «за їду».

З початком військових дій періоду Другої світової війни (1939-1945 роки) та через знищення будинку родини Ключівських, який знаходився неподалік відомої оборонної лінії Арпада, всю сім'ю евакуювали спочатку до села Шаланки Виноградівського району, а дещо пізніше в село Минай Ужгородського району.

З підліткового віку мама почала працювати, спочатку на цегельному заводі в Ужгороді, а потім в їдальні мийницею посуду, згодом кухарем. З часом працює продавчиною в ряді пунктів громадського харчування обласного центру, зокрема певний час працювала в буфеті кінотеатру «Перемога» (пізніше «Москва», сьогодні «Ужгород»).

Туга за малою батьківщиною, особливо серед старших членів родини, та необхідність в допомозі окремим, самотнім й одиноким (бездітним) родичам сім'ї Ключівських, які залишились на Рахівщині, сприяла

поверненню старших дітей родини Ключівських – Василя та Анни – до Ясіня.

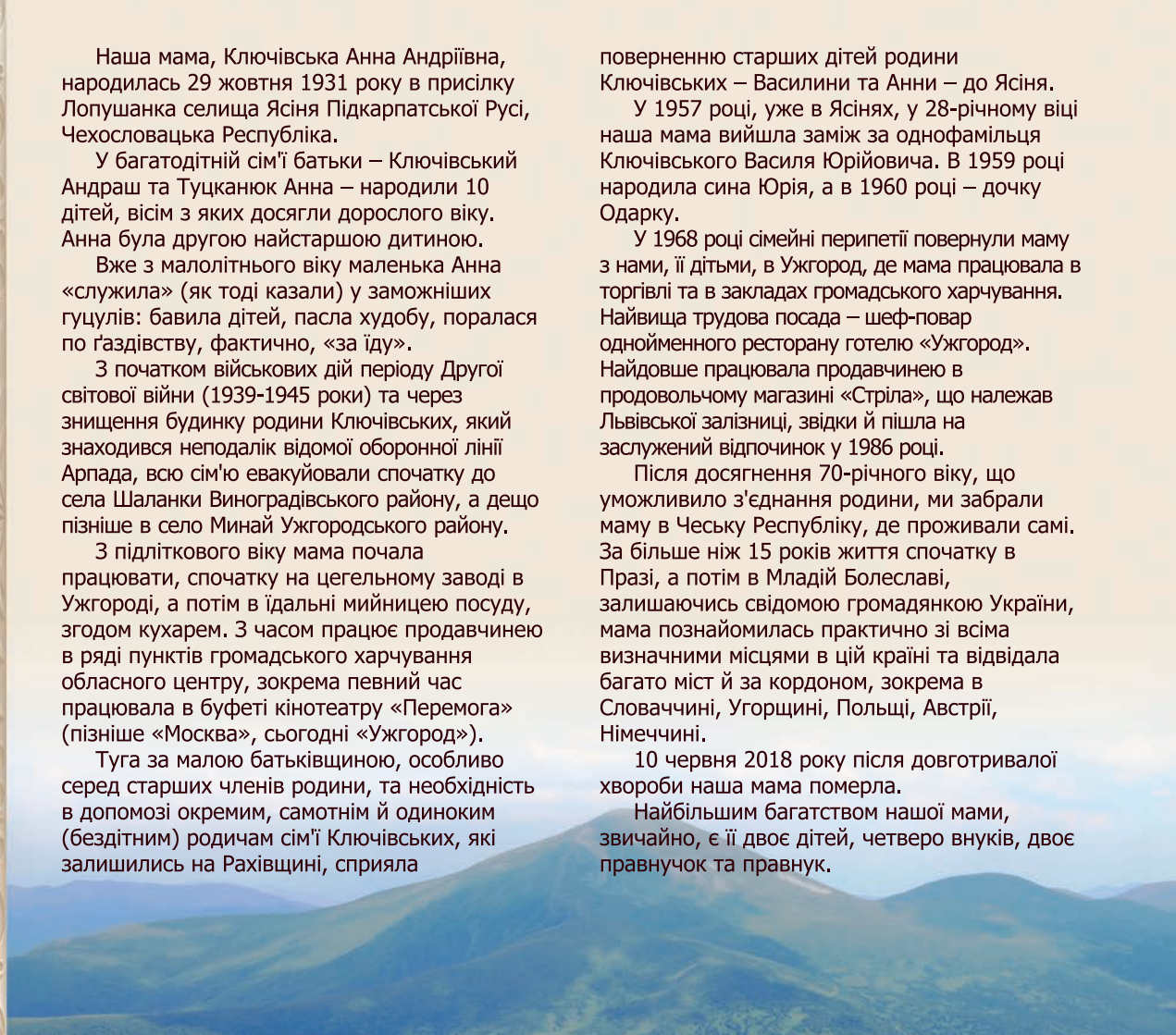
У 1957 році, уже в Ясінях, у 28-річному віці наша мама вийшла заміж за однофамільця Ключівського Василя Юрійовича. В 1959 році народила сина Юрія, а в 1960 році – дочку Одарку.

У 1968 році сімейні перипетії повернули маму з нами, її дітьми, в Ужгород, де мама працювала в торгівлі та в закладах громадського харчування. Найвища трудова посада – шеф-повар однойменного ресторану готелю «Ужгород». Найдовше працювала продавчиною в продовольчому магазині «Стріла», що належав Львівській залізниці, звідки й пішла на заслужений відпочинок у 1986 році.

Після досягнення 70-річного віку, що уможливило з'єднання родини, ми забрали маму в Чеську Республіку, де проживали самі. За більше ніж 15 років життя спочатку в Празі, а потім в Младій Болеславі, залишаючись свідомою громадянкою України, мама познайомилась практично зі всіма визначними місцями в цій країні та відвідала багато міст й за кордоном, зокрема в Словаччині, Угорщині, Польщі, Австрії, Німеччині.

10 червня 2018 року після довготривалої хвороби наша мама померла.

Найбільшим багатством нашої мами, звичайно, є її двоє дітей, четверо внуків, двоє правнучок та правнук.

Наша мама в 1954-1955 роках.

Одна з найперших родинних фотографій (орієнтовно 1952-1953 роки, Ужгород) родини Ключівських, де зліва направо: сестри Дося й Марія (між ними сусід), брат Михайло й Анна та найменші: Юрій та Оля.

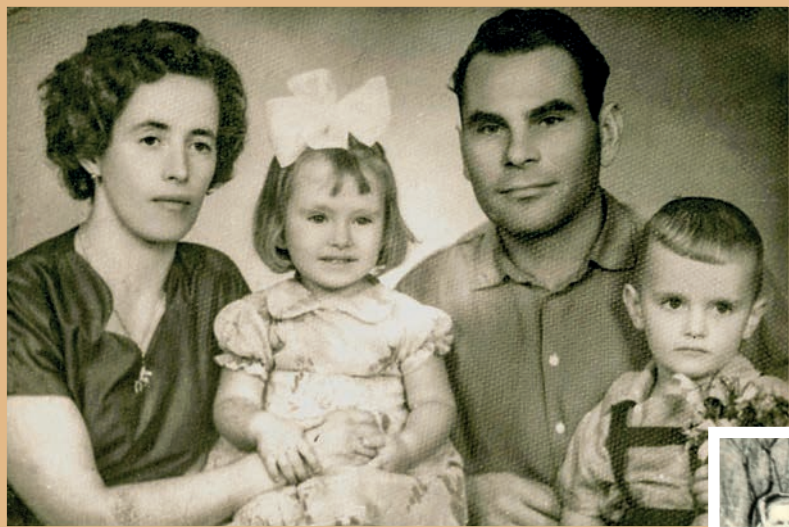

Три сестри зі своєю мамою (з нашою бабусею): наша мама, наша бабуся Туцканюк Анна, найменша з сестер Ольга та сестра Дося (1953-1954 роки, Ужгород).

Один з перших трудових досвідів нашої мами – робота буфетницею в Ужгороді, яку вона дуже любила за самостійність (50-ті роки, Ужгород).

Частина родичів з Великої Родини десь в присілку Лопушанка (1955 рік), де зліва направо: бабуся Анна Ключівська та її найстарша дочка Василина, Дячук Василина, Дячук Магдаліна, Гутелюк Дося, Бендасюк Олена; чоловіки (зліва направо): Дячук Іван, Туцканюк Микола, Демедюк Микола, Гутелюк Степан; найнижчий ряд (зліва направо): Туцканюк Василина, невідома особа, Ключевська Анна.

Наша маленька сім'я:
мама Анна,
сестра Одарка,
тато Василь та
син Юра
(1963 рік, Ясіня).

Якось так ми святости Паски на Великдень
з батьками, родичами та сусідами в
єдиній на той час діючій церкві
Покрови Святої Богородиці
в Долішньому кінці Ясіня
(орієнтовно 1964-1964 роки).

Мама з сином Юрієм
(Ужгород, 1980 рік)

Працюючи на різних посадах,
в основному в торгівлі, мама була
невіддільним членом любого колективу,
навіть при сходженні на найвищу
вершину Карпат – Говерлу
(Ясіня, 60-ті роки).

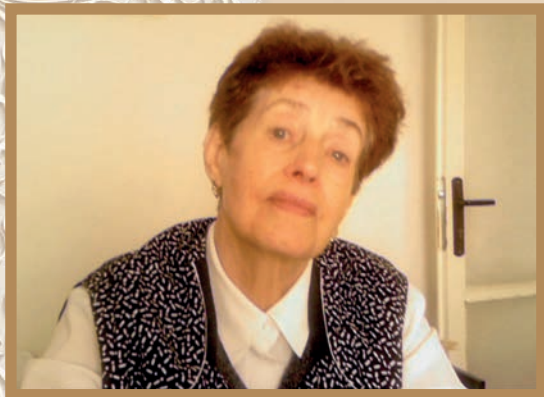

Щаслива бабуся з усіма внуками: Олександром (1982 р.н.), Антоном (1987 р.н.), Отто (1987 р.н.) та Денисом (1988 р.н.) (Ужгород, 1995 рік).

Перші поїздки до Чеської Республіки: Прага та Карлові Вари в 2000 році.

Мамі завжди подобалось
в Чеській Республіці
(Прага, 2006 рік).

75-річний Ювілей з Дня народження мамі ми вже
святкували всі разом (Прага, 10 жовтня 2006 року).

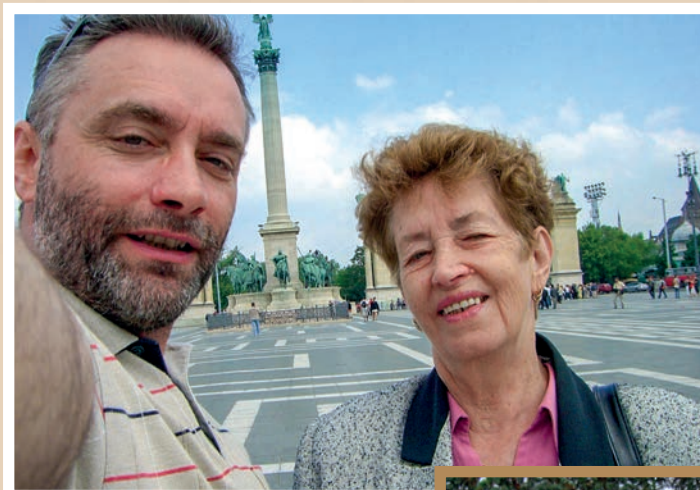

Навіть за кордоном, як справжні гуцули, ми всі любили їсти кулешу мачинку, яку залюбки готувала мама (Прага, 2008 рік).

Мамині «залюби»: шиття на «передвічній» швейній машинці й збирання грибів у лісі (Чехія, 2008-2010 рік).

Життя за кордоном для мами було позитивним, особливо коли вдалось поїздити «світом», як це мало місце при подорожі в Будапешт у 2008 році.

Й ще «позивчик» – поковзати на санках з «молодими» (взимку 2009 року).

Сказати, що мама сумувала «без України» – збрехати. Спілкування з активістами з української діаспори для мами було щотижневим заходом, на які частенько ми приходили всією родиною...

Щорічні поїздки на малу Батьківщину – до Закарпаття. На першому фото: зустріч з Василем Дячуком у Мукачеві. На другому – зустріч з родичами в Ужгороді (зліва направо): Зоя Туцканюк, мама, Марія Ландовська, Юрій Туцканюк та Еміл Ландовський.

Ще одна традиція прабатьків, якої неухильно дотримувалась наша мама і нас вчила – пекти справжні гуцульські паски.

Ми завжди мали про що поговорити з мамою, й нам завжди було весело...

Мама любила
огородництво й
свійських тварин, а
коли видавалась
можливість, то
садила й вирощувала
ось такі кабачки!

Мама любила
мандрувати країною
й зустрічатись зі
знайомими.
На фото
(зліва направо):
внук Денис,
Федір Надь та мама
(Чеська Республіка,
Ліберці, 2011 рік).

На танець син запросив
рідну маму...

80-річний Ювілей мами було організовано в Ужгороді, щоб уможливити родичам та близьким зібратись разом, що й стало першою зустріччю Великого Роду (29 жовтня 2011 року).

Друга зустріч Великого Роду на прабатьківщині, в Ясінях у серпні 2012 року.
На першому фото (зліва направо): Олена Стеблюк, Марія Русин та мама.
На другому (зліва направо): Степан Гутелюк, мама, Василина Гутелюк та Юрій Ключівський.

Під час Другої зустрічі Великого Роду моя мама запропонувала родині спорудити капличку на місці проживання прабатьків – родини Туцканюків у Лопушанці. На другому фото (зліва направо): Юрій Ключівський, Марія Русин, Уляна Киштулинець, я з мамою, Дося Вашко та Ольга Лукачина.

Мама любила зустрічатись й спілкуватись з молодими членами Великого Роду.
На фото (зліва направо): Світлана Туцканюк з дочкою Златою, Світлана Пехньо, я з мамою та дружина Елена, які залюбки позують в гуцульських вишиванках.
На другому фото мама з Оленою Стеблюк (Яблунецький перевал, 2013 рік).

Чи не останнє прижиттєве фото рідного брата та сестер (зліва направо): Ольга Лукачина, Марія Русин, Юрій Ключівський, мама та Дося Вашко.
На другому колективному фото – «маленька частинка» Великої Родини в Лазещині, 2013 рік.

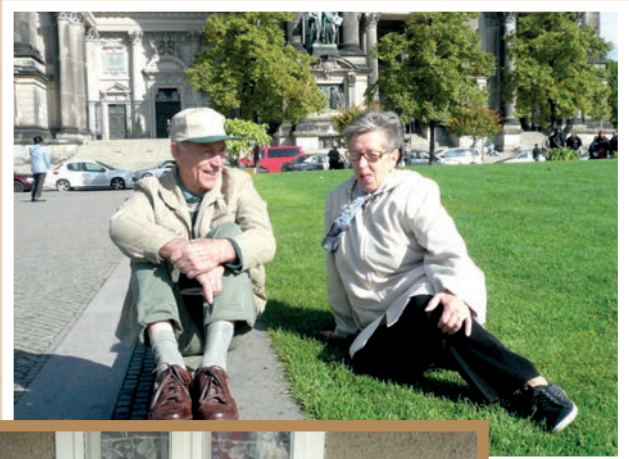
Мама любила похизуватись атрибутами роду, а також й статтю про Другу зустріч Великого Роду в Ясінях, як й відпочивати, прогулюватись по берегу річки біля помешкання в Чеській Республіці.

Незабутня зустріч з родичами в Угорщині: Катериною та Ернестом Ковачі (Будапешт, 2013 рік).

Визначна подія в житті мами та її брата Юрія Ключівського, які із задоволенням гуляли по Берліну (Німеччина, 2013 рік).

Родичі вітають Миколу Туцканюка – найстаршого члена Великого Роду, якому виповнилось 90 років, на привітання якого приїхали й ми з-за кордону!
На фото (сидять, зліва направо): мама, ювіляр Микола Туцканюк, Анна Кубарич та Юрій Ключівський (Тересва, 2014 рік).

Мама не любила позувати папараці, але на фото завжди виходила гарно.

На другому фото на 70-річному Ювілеї рідного брата Юри (зліва направо): Марія Русин, Василь Дячук й мама (Ужгород, 2014 рік).

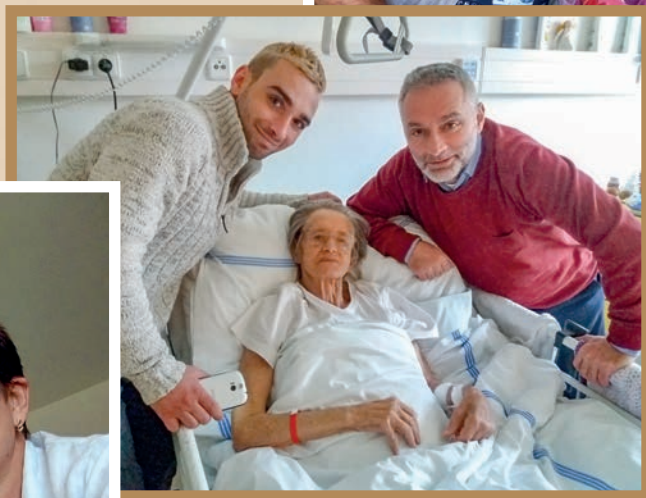
Мама була активною та свідомою громадянкою завжди, чи то на виборах, чи то на книжковій виставці, в якій вперше брала участь Україна.

На другому фото (зліва направо): я, Елена, Оксана Ключевська, мама, Іван Ключевський, Одарка Надь, Ірина Ключевська (Прага, 2015 рік).

Завжди й у всі часи мама дотримувалась прабатьківських звичаїв. На першому фото – останнє посвячення паски мамою (Млада Болеслав, 2017 рік). На другому фото, яке зроблено вже в лікарні, ми не давали мамі нудьгувати, навіть за кавою...

Внук Антон,
мама та я.

Відвідини мами в лікарні не завжди були сумними, але щоразу ми всі розуміли, що життя – не вічне. Розуміла це й наша мама та бабуся...

Я, внук Отто, мама та Одарка.

Одна з останніх, прижиттєвих фотографій...

*Хай не в'яне материнська доля,
Хай не змовкає пісня на вустах.
Шануйте матерів – це Божья воля,
Вони ж нам віддають свої літа.*

*Тепер радіють нашим крокам,
І щоб ці кроки – у небесний дім.
Батьків нема в нас одиноких,
Буває, діти залишають їх...*

